

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет суспільно-гуманітарних наук
Кафедра філософії та релігієзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
«___» _____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФСЬКІ СТУДІЇ: РЕЛІГІЄЗНАВСТВО

для студентів

Спеціальність: 061 Журналістика

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Освітньої програми 061.00.01 Журналістика

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307965
Програма № 2374/25
Начальник відділу моніторингу якості освіти
Григорук
(підпис) (прізвище, ініціали)
«___» _____ 20 25 р.

Київ – 2025

Розробник:

ЛОМАЧИНСЬКА Ірина Миколаївна, доктор філософських наук, професор кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

НЕБОЖУК Роман Андрійович, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії та релігієзнавства Факультету суспільно-гуманітарних наук, протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ д. філос. н., проф. Горбань О.В.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «_____» _____ 2025 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової програми)

 _____ Андрій БОРЕЦЬ

Робочу програму перевірено «__» ____ 2025 р.

Заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи Факультету суспільно-гуманітарних наук _____ Завадський В.М.

Пролонговано:

на 20____/ 20____ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20____ р.,
протокол № _____

на 20____/ 20____ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20____ р.,
протокол № _____

на 20____/ 20____ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20____ р.,
протокол № _____

на 20____/ 20____ н.р. _____ (_____), «__» _____ 20____ р.,
протокол № _____

© Ломачинська І.М., 2025 р.

© Небожук Р.А., 2025 р.

© Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2025 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	2/60	
Курс	3	
Семестр	5	
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	28	8
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	10	
Самостійна робота	18	52
Форма семестрового контролю	Іспит	Іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування системи понять, знань, умінь і навичок в галузі релігієзнавства та відповідних загальних компетентностей.

Дисципліна спрямована на формування таких фахових (професійних) програмних компетентностей освітньої програми підготовки:

- **ЗК 2** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- **ЗК 6** Здатність породжувати нові ідеї, адаптації та дії в новій ситуації.
- **ЗК 7** Здатність працювати в команді та автономно, планувати та організовувати діяльність, ініціативність, підприємливість.
- **ЗК 10** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку

предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- **ЗК 11** Здатність спілкуватися державною мовою.
- **ЗК 12** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- **ФК 4** Здатність організовувати й контролювати командну професійну діяльність.

Програмні результати навчання:

- **ПРН 1** Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.
- **ПРН 3** Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.
- **ПРН 7** Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.
- **ПРН 8** Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.
- **ПРН 13** Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.
- **ПРН 14** Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.
- **ПРН 18** Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	У с ь о г о	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Само стійн а
		Ле кц ії	Се мі на ри	Пр акт ич ні	Ла бо рат ор ні	Інд иві ду ал ьні	
Змістовий модуль І.							
Тема 1. Релігієзнавство у вітчизняній системі наукового знання. Історичний розвиток релігієзнавчої думки в Україні. Зміст і структура феномену релігії	6	2	2				2
Тема 2. Природа і різновиди етнічних релігій. Зв'язок релігійного і національного в етноісторичному процесі України	6	2	2				2
Тема 3. Буддизм та іслам у світовому та вітчизняному релігійному просторі	8	2	2				4
Всього:	20	6	6				8
Модульний контроль	2						
Разом	22						
Змістовий модуль 2.							
Тема 4. Християнство як історико-культурний та релігійно-політичний феномен	6	2	2				2
Тема 5. Християнство в Україні: історія становлення та виклики сьогодення	6	2	2				2
Тема 6. Релігія в постмодерному світі. Релігійна багатоманітність та її перспективи в умовах сучасних глобалізаційних трансформацій	6	2	2				2
Тема 7. Історія і сьогодення конфесійної карти України: суспільні виклики та духовні орієнтири	8	2	2				4
Всього:	26	8	8				10
Модульний контроль	2						
Разом	28						
Підготовка та проходження контрольних заходів (семестровий контроль)	10						

	Усього	60	14	1 4				18
--	--------	----	----	--------	--	--	--	----

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Тема 1. Релігієзнавство у вітчизняній системі наукового знання. Історичний розвиток релігієзнавчої думки в Україні. Зміст і структура феномену релігії.

Об'єкт, предмет, мета, завдання релігієзнавства. Структура релігієзнавства. Дисциплінарна система релігієзнавства: філософія і феноменологія релігії, соціологія і психологія релігії, історія та історіософія релігії, географія релігії, релігієзнавча герменевтика, порівняльне релігієзнавство. Становлення релігієзнавчої думки в Україні, її вплив на суспільно-політичні процеси сучасності.

Наукове і богословське дослідження релігійних явищ: співставлення предмету, методології та структури. Принципи релігієзнавчих досліджень. Соціальний вимір релігії. Релігія як соціальний інститут, функції релігії. Основні теорії походження релігії. Релігійні традиції та історичний процес. Вплив релігійного світогляду на формування української ментальності. Толерантність, віротерпимість, духовна свобода як складові ментальності українців.

Ключові терміни: «релігія», «історія релігії», «релігійні погляди», «релігійні почуття», «релігійні переконання», «релігійний культ», «релігійні організації»

Тема 2. Природа і різновиди етнічних релігій. Зв'язок релігійного і національного в етноісторичному процесі України

Етнологія релігій як наукова галузь. Характерні риси етнічних релігій.

Характерні риси і типи національних та національно-державних релігій. Національні та національно-державні релігії в історичному контексті. Умови і причини виникнення етнічних релігій. Становлення етнічних релігій в Україні.

Характерні особливості етнічних релігій. Порівняльний аналіз народних і національних релігій. Національні та національно-державні релігії сучасності: типологічні ознаки. Етно-національні релігії в українському релігійному просторі.

Місце і роль релігії в процесах вітчизняної етнонаціональної ідентифікації: історія та сучасність. Вплив етно-релігійних чинників на становлення української духовності.

Ключові терміни: «етнологія релігії», «етнічні релігії», «зооморфізм», «тотемізм», «фетишизм», «жрецтво»

Тема 3. Буддизм та іслам у світовому та вітчизняному релігійному просторі

Історичні передумови становлення та розвитку буддизму. Буддистське віровчення та культ. Особливості розвитку буддизму в українському конфесійному просторі.

Виникнення і географія ісламу. Віровчення та культ ісламу. Основні ідейні напрями та течії ісламу. Соціально-історичні передумови поширення ісламу в Україні. Кримське ханство як осередок мусульманства. Розвиток ісламу в незалежній Україні. Ідейно-релігійний та політичний зв'язок України з мусульманським світом в умовах суспільних викликів сучасності.

Місце світових релігій в геополітичних процесах сучасності.

Ключові терміни: «бодгісаттва», «будда», «Віная», «дгарма», «йога», «махаяна», «нірвана», «хінаяна», «аллах», «джигад», «імам», «мечеть», «муфті», «намаз», «сяят», «фатх», «шаріат».

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Тема 4. Християнство як історико-культурний та релігійно-політичний феномен

Історико-культурні передумови виникнення християнства та його еволюція. Основні напрями християнства. Основні ідейні положення православ'я. Особливості православного віровчення та культу. Православна церква України в системі Вселенського православ'я.

Католицизм як один з ключових напрямів християнства. Католицьке віровчення та культ. Соціальна доктрина католицької церкви.

Ідейно-політичні передумови Реформації. Протестантські напрями: особливості віровчення та культу.

Ключові терміни: «християнство», «Христос», «месія», «Біблія», «символ віри», «апостол», «єпископ», «іпостась», «канон», «спокута»

Тема 5. Християнство в Україні: історія становлення та виклики сьогодення

Витоки українського православ'я. Ідейно-політична зумовленість хрещення Русі. Православ'я у протистоянні з католицизмом у епоху литовсько-

польського правління. Роль православ'я у об'єднанні української нації в період Руїни.

Українське і російське православ'я: історичні особливості релігійно-культурної та політичної взаємодії. Сучасний стан православ'я в Україні: процеси об'єднання та загрози релігійних інформаційних війн.

Особливості розвитку католицизму в Україні. Генеза унійного руху. Роль Української Греко-Католицької Церкви в становленні української національної ідеї.

Особливості поширення ідеології протестантизму в Україні та його сучасна динаміка розвитку.

Християнство в Україні: від конфронтації до суспільної злагоди. Вплив християнських міжконфесійних відносин на духовне життя українського суспільства. Християнське релігійне лідерство як вагомий фактор консолідації української нації.

Ключові терміни: «православ'я», «церква», «релігійний обряд», «священство», «томос», «хрещення», «миропомазання», «сповідь», «євхаристія», «католицизм», «Ватикан», «Папа Римський»

Тема 6. Релігія в постмодерному світі. Релігійна багатоманітність та її перспективи в умовах сучасних глобалізаційних трансформацій

Напрями модернізації традиційних релігійних парадигм в епоху постмодерну. Глобальні проблеми сучасності в їх богословському та релігійно-етичному осмисленні. Релігійний екуменізм та релігійний фундаменталізм як визначальні тенденції сучасного глобалізованого світу.

Ідейно-політичні та релігійно-культурні передумови формування неорелігій. Загальні риси неорелігій та основні моделі їх класифікації. Характерні ознаки неорелігій епохи глобалізації. Вплив неорелігій на духовне життя сучасного українського суспільства.

Ключові терміни: «неорелігії», «неохристиянство», «орієнталістські рухи», «синкретичні рухи», «сасєнтологічні рухи», «неоязичництво»

Тема 7. Історія і сьогодення конфесійної карти України: суспільні виклики та духовні орієнтири

Історія і сьогодення конфесійної карти України. Правове забезпечення свободи совісті в Україні. Закон України «Про свободу совісті і релігійні організації»: його основні положення щодо прав релігійних громад та їх обов'язків.

Релігійні вияви національної духовності українців: історія та сьогодення. Географія релігій незалежної України. Етноконфесійна ситуація в Україні та міжцерковні та внутрішньоконфесійні відносини. Ідея національної церкви та національної релігії.

Проблеми церковно-релігійного життя України в контексті релігійно-політичних процесів сьогодення. Демократизація відносин між церквою та державою в суверенній Україні. Релігійна та релігієзнавча освіта в Україні.

Прогнози розвитку релігій в Україні в контексті релігійних процесів у світі. Релігійне життя української діаспори.

Ключові терміни: «географія релігій», «свобода совісті», «релігійна толерантність», «релігійна віротерпимість»

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	3	3	4	4
2	Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20
4	Робота на практичних (семінарських) заняттях	10	3	30	4	40
5	Індивідуальне завдання	-				
6	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
7	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МБ)			76		93
Максимальна кількість балів: 169, коефіцієнт $100/169=0,6$						

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Мета самостійної роботи студентів:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;

- формування умінь і навичок самостійної розумової праці;
- розвиток морально-вольових зусиль;
- формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань як необхідної умови професійного становлення.

Завдання самостійної роботи студентів:

- навчання студентів самостійно працювати з різними джерелами інформації;
- творче сприйняття і осмислення навчального матеріалу;
- формування навичок щоденної навчальної самостійної роботи.

Зміст самостійної роботи полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних, історичних і науково-практичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;
- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою;
- презентація та захист результатів виконання вибіркового дослідницького завдання.

Самостійна робота студентів повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;
- володіння розумовими процесами;
- мобільність і критичність мислення;
- володіння засобами обробки інформації;
- здібність до творчої праці.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, визначення головного в змісті лекції, засвоєння її основних моментів. Для систематизації отриманих знань з дисципліни до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції, рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал.

Завдання до самостійної роботи

Завдання до модулю 1.

1. Основні теорії походження релігії.
2. Проблеми класифікації та типологізації релігій.
3. Структура релігії. Функції релігії.
4. Дисциплінарна система релігієзнавства.
5. Язичництво як релігійно-культурний феномен.
6. Релігійні системи Давньої Індії.
7. Релігії Далекого Сходу.
8. Іудаїзм як монотеїстична національно-державна релігія іудеїв.
9. Історичні передумови становлення та розвитку буддизму.

10. Сучасний розвиток буддизму, географія його поширення.
11. Ідеологічні засади та культово-богослужбова практика основних напрямів в ісламі: порівняльна характеристика.
12. Особливості поширення ісламу в Україні.

Критерії оцінювання :

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бал
3	Обґрунтування висновків	0,5 балів
4	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5	Обсяг виконаної роботи	0,5 балів

Завдання до модулю 2.

1. Основні ідейні положення православ'я
2. Культурно-історична зумовленість географії Вселенського православ'я
3. Організаційна структура католицької церкви
4. Соціальна доктрина католицької та православної церкви: порівняльна характеристика
5. Основні ідейні напрямки раннього протестантизму
6. Особливості віровчення та культу пізнього протестантизму
7. Основні положення християнського віровчення. Християнські таїнства. Християнські свята
8. Новітні релігійні течії та рухи: загальна характеристика.
9. Новітні релігійні течії в Україні.
10. Географія релігій незалежної України.
11. Правові засади релігійного життя України.
12. Історичні аспекти розвитку свободи совісті як категорії права.

Критерії оцінювання :

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Глибина і повнота розкриття завдань	2 бали
2	Повнота використання рекомендованої літератури	1 бал
3	Обґрунтування висновків	0,5 балів

4	Грамотність, стиль викладу, оформлення роботи	1 бал
5	Обсяг виконаної роботи	0,5 балів

Форма подання виконаної роботи:

Робота надсилається у вигляді файлу в текстовому редакторі Microsoft Word. Текст оформлюється шрифтом Times New Roman. Розмір шрифту – 14 пт, міжрядковий інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25; поля: верхнє, нижнє – 20 мм, ліве – 30 мм, праве – 1,5 мм; текст вирівнюється по ширині. Виділення фрагментів тексту можливе півжирним та курсивним накресленням.

Структура роботи: титульний аркуш; зміст (план); перелік умовних позначень; викладення відповідей на поставлені завдання, оформлені у розділи; висновки; список використаних джерел; додатки.

На титульному аркуші роботи вказуються офіційна назва навчального закладу, факультету, кафедри; прізвище, ім'я, по-батькові автора роботи, повна назва теми; місто, де знаходиться навчальний заклад, і рік написання роботи. Після титульного листа подається зміст роботи з точною назвою кожного розділу і вказуванням його сторінок. Оптимальний обсяг роботи складає 12-15 сторінок.

Оцінка за самостійну роботу є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Релігієзнавство».

Студент може набрати максимальну кількість балів за самостійну роботу – 35.

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих тестових завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

6.4 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік. *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;

- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

Форма проведення іспиту:

Комбінована. Екзаменаційний білет складається з завдань, які включають тестові завдання. Студент письмово дає відповіді на тести.

Тривалість проведення:

2 академічні години для письмової відповіді.

Максимальна кількість балів:

40 балів

Критерії оцінювання:

За відповідь на теоретичні питання:

20 балів - Критичний аналіз суті та змісту означеного теоретичного питання. Повний виклад фактів, ідей, результатів відповіді в логічній послідовності. Якісний аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку означеного питання. Повна доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції.

15 балів – Спроби критичного аналізу суті та змісту означеного теоретичного питання. Виклад в основному фактів, ідей, результатів відповіді. Частковий аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку означеного питання. Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції.

10 балів – Некритичний аналіз суті та змісту означеного теоретичного питання. Частковий виклад фактів, ідей, результатів відповіді в логічній послідовності. Спроби аналізу сучасного стану дослідження проблеми. Часткова доказовість висновків, спроба обґрунтування власної позиції.

5 балів – Спроби некритичного аналізу суті та змісту означеного теоретичного питання. Набір фактів, ідей, результатів відповіді без логічної послідовності. Наявність висновків, спроба обґрунтування власної позиції.

0 балів - Відсутність аналізу суті та змісту означеного теоретичного питання. Хаотичний виклад деяких фактів, ідей, результатів відповіді без логічної послідовності. Відсутність аналізу сучасного стану дослідження проблеми та розгляду тенденцій подальшого розвитку означеного питання. Відсутність висновків та логічної обґрунтованості власної позиції.

За відповіді на тестові завдання:

40 тестових завдань - по 1 балу за кожну правильну відповідь.

Перелік допоміжних матеріалів:

Немає.

6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю:

1. Буддизм як «релігія спасіння»: основні ідеї
2. Відродження українського православ'я і внутрішньо православні колізії
3. Вплив політичних процесів на сучасне духовно-конфесійне життя українського суспільства
4. Вселенське православ'я
5. Географія релігій як галузь загального релігієзнавства
6. Глобальні тенденції формування світових релігій
7. Давньоєгипетська політеїстична система вірувань
8. Езотеричні об'єднання і течії
9. Етнологія релігії як наукова галузь: перспективи розвитку
10. Законодавство України про свободу совісті, релігії та переконань
11. Зороастризм – перша спроба монотеїзму в Ірані
12. Ідея національної церкви і національної релігії в Україні
13. Історичні особливості становлення греко-католицької церкви
14. Історичні умови поширення буддизму
15. Історія і сьогодення конфесійної карти України
16. Історія релігії і теологія: загальне та особливе
17. Категорії, риси і принципи академічного релігієзнавства
18. Католицизм: особливості віровчення і культу
19. Католицькі чернечі ордени
20. Конфуціанство як локальна релігія Китаю: основні ідеї та особливості
21. Методологія та джерельна база релігієзнавства
22. Міжконфесійні відносини світових та етнічних релігій
23. Нетрадиційні релігії сучасної України
24. Організаційна структура Римо-католицької церкви
25. Ортодоксальне християнство: основи віровчення і культу
26. Основні підходи щодо тлумачення сутності релігії: теологічна інтерпретація
27. Основні теорії походження релігії
28. Особливості віровчення та культу раннього протестантизму
29. Особливості віровчення, культу і організації ісламу
30. Особливості побудови Римо-католицької церкви
31. Особливості православного віровчення та культу
32. Пізній протестантизм: особливості віровчення та культу
33. Релігійні системи Ірану
34. Релігійні уявлення Китаю
35. Синтоїзм як етнічна релігія Японії: особливості світогляду й культу
36. Соціальна доктрина католицької церкви
37. Становлення та розвиток іудаїзму
38. Сучасні протестантські напрями в Україні

39. Функції і роль релігії в сучасному суспільстві
 40. Язичництво як етнічна релігія: загальна характеристика

6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу - досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Навчально-методична картка дисципліни

Загальний обсяг роботи студента – 60 год. З них контактні – 28 год. (лекції – 14 год., семінари – 14 год.).

Самостійна робота – 18 год, модульний контроль – 4, семестровий контроль – 10 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. (балів)	Змістовий модуль 2. (балів)

Лекції (теми, бали)	Релігієзнавство у вітчизняній системі наукового знання. Історичний розвиток релігієзнавчої думки в Україні. Зміст і структура феномену релігії (1 бал)	Природа і різновиди етнічних релігій. Зв'язок релігійного і національного в етноісторичному процесі України (1 бал)	Буддизм та іслам у світовому та вітчизняному релігійному просторі (1 бал)	Християнство як історико-культурний та релігійно-політичний феномен (1 бал)	Християнство в Україні: історія становлення та виклики сьогодення (1 бал)	Релігія в постмодерному світі. Релігійна багатоманітність та її перспективи в умовах сучасних глобалізаційних трансформацій (1 бал)	Історія і сьогодення конфесійної карти України: суспільні виклики та духовні орієнтири (1 бал)
Семінарські заняття (теми, бали)	Релігієзнавство у вітчизняній системі наукового знання. Історичний розвиток релігієзнавчої думки в Україні. Зміст і структура феномену релігії (11 балів)	Природа і різновиди етнічних релігій. Зв'язок релігійного і національного в етноісторичному процесі України (11 балів)	Буддизм та іслам у світовому та вітчизняному релігійному просторі (11 балів)	Християнство як історико-культурний та релігійно-політичний феномен (11 балів)	Християнство в Україні: історія становлення та виклики сьогодення (11 балів)	Релігія в постмодерному світі. Релігійна багатоманітність та її перспективи в умовах сучасних глобалізаційних трансформацій (11 балів)	Історія і сьогодення конфесійної карти України: суспільні виклики та духовні орієнтири (11 балів)

Самостійна робота	Релігієзнавство у вітчизняній системі наукового знання. Історичний розвиток релігієзнавчої думки в Україні. Зміст і структура феномену релігії (5 балів)	Природа і різновиди етнічних релігій. Зв'язок релігійного і національного в етноісторичному процесі України (5 балів)	Буддизм та іслам у світовому та вітчизняному релігійному просторі (5 балів)	Християнство як історико-культурний та релігійно-політичний феномен (5 балів)	Християнство в Україні: історія становлення та виклики сьогодення (5 балів)	Релігія в постмодерному світі. Релігійна багатоманітність та її перспективи в умовах сучасних глобалізаційних трансформацій (5 балів)	Історія і сьогодення конфесійної карти України: суспільні виклики та духовні орієнтири (5 балів)
Поточний контроль (вид, бали)	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			
Семестровий контроль	Іспит (40 балів)						

8. Рекомендовані джерела

Література

1. Академічне релігієзнавство /За наук. ред. професора А. Колодного. – К., 2000. – 864 с.
2. Історія релігії в Україні [Текст] : у 10 т. / ред. А. Колодний [та ін.] ; НАН України, Ін-т філос. ім. Г. Сковороди. Від-ня релігієзнавства. - К. : Український Центр духовної культури, 1996 -1998.
3. Історія релігій світу /В.І.Лубський, Є.А.Харьковщенко, М.В.Лубська, Т.Г.Горбаченко. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 536 с.
4. Лешан В.Ю. Основи релігієзнавства: підручник. – Чернівці: рута, 2005. – 304 с.
5. Ломачинська І.М. Монастирі України. – К.: Балтія-Друк, 2015. – 208 с.
6. Ломачинська І.М. Релігійне лідерство в духовному вимірі християнської традиції: монографія. - Київ: Університет" Україна, 2008.- 286 с.
7. Лубський, В. І. Релігієзнавство: Підручник / В.І. Лубський, М.В.Лубська. – 2-ге вид. доп. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 776 с.
8. Опанасюк В.В. Історія світових релігій. Формування догматики та культу : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – Суми : СумДУ, 2013. – 110 с.

9. Пашук А. Українська церква і незалежність України: Монографія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 364 с.
10. Релігієзнавство: Навч. посібник для студентів вузів / Кислюк К.В., Кучер О.М. - 3-є вид., перероб. і доп. - К.: Кондор, 2004. - 646 с.
11. Релігієзнавство: підруч. для студ. вищих навч. закл. / за ред. ... за ред. В. Л. Петрушенка, О. П. Петрушенка. – Львів : Новий Світ, 2008. 308 с.
12. Релігієзнавство : підручник для студ. вищих навч. закл. / [Дулуман Є. К., Закович М. М., Рибачук М. Ф., Філіпович Л. О., Яроцький П. Л]; М. М. Закович (ред.). — К. : Вища школа, 2000. — 349 с.
13. Релігієзнавство. Посібник для студентів вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – К.: КУБГ, 2021. – 139 с.
14. Релігієзнавство: Підручник / В.І.Лубський, С.М.Бурлак, Л.Г. Вороновська, Т.Г.Горбаченко, В.М. Козленко. — К. : Видавничий центр "Академія", 2000. — 408с.
15. Саган, О. Н. Вселенське православ'я: суть, історія, сучасний стан / О.Н.Саган. — К. : Світ знань, 2004. — 910 с. : іл.
16. Титаренко В.В. Від пророцтв в релігії до прогнозування в релігієзнавстві: історія, теорія, перспективи. – К., 2017.- 324 с.
17. Филипович Л. Етнологія релігії : теоретичні проблеми, вітчизняна традиція осмислення. – К.: Світ знань, 2000
18. Шепетяк О.М. Історія релігій. – В 3 т. –Жовква, Місіонеор, 2019-2020
19. Якубович М. Іслам в Україні: історія і сучасність. — Вінниця : ТОВ „Нілан-ЛТД“, 2016. — 264 с.
20. Яроцький, П.Л. Релігієзнавство : [Навч. посіб.] / П.Л.Яроцький.-К.: Кондор, 2004.- 308 с.

Англомовні джерела до курсу «Релігієзнавство»

1. Ambasciano, L. An Unnatural History of Religions: Academia, Post-truth and the Quest for scientific knowledge. London: Bloomsbury Publishing PLC, 2018. URL: <https://ixtheo.de/Record/1047161826>
2. Ambasciano L. (2019) History as a canceled problem? Hilbert lists, du Bois-Reymond's enigmas, and the scientific study of religion. *Journal of the American Academy of Religion*, Volume 87, 2, 366–400, <https://doi.org/10.1093/jaarel/lfz001>
3. Callizo I. G. (2018) What is the place of religious schools in pluralistic democratic societies? A liberal approach to the problematic of religious schools in Western societies. The Spanish case. *Revista Española de Educación Comparada*. 2018, 32, 68–87
4. Education and Church in Central and Eastern Europe at First Glance (2008) Center for Higher Education Research and Development University of Debrecen, 228
5. Jensen J. What Is Religion? London, 2019.178 p.

6. Franken L., Loobuyck P. (2013) The Future of Religious Education on the Flemish School Curriculum: A Plea for Integrative Religious Education for All. - Religious Education: The official journal of the Religious Education Association, 482–498 <https://doi.org/10.1080/00344087.2013.835641>
7. Gavrilova N. Fylypovych L. (2017) Religious education in Ukraine. Routledge International Handbook of Religious Education. Routledge, 424.
8. Ginkel, A. (2010) Missiologiya. Moskow: Missionerskiy otdel Russkoy pravoslavnoy tserkvi. 400 p.
9. Grishaeva, E. I., Shumkova, V. A. (2018). Traditionalist Orthodox Christian media: discourse structure and peculiarities of the functioning. Monitoring of Public Opinion: Economic and Social Changes, 2: 283–300. <https://doi.org/10.14515/monitoring.2018.2.17>
10. Hand M. (2015) Religious education and religious choice, Journal of Beliefs & Values: Studies in Religion & Education, 31–39 <https://doi.org/10.1080/13617672.2015.1013817>
11. Jackson R. (2007) European Institutions and the Contribution of Studies of Religious Diversity to Education for De-mocratic Citizenship. Religion in Education. A contribution to Dialogue or a factor of Conflict in transforming societies of European Countries. Münster, Waxmann, Febr., 306
12. John Paul II (1990). Redemptoris missio. On the permanent validity of the Church's missionary mandate. Libreria Editrice Vaticana. Retrieved from: https://w2.vatican.va/content/john-paul-ii/en/encyclicals/documents/hf_jp-ii_enc_07121990_-redemptoris-missio.html (Accessed 11.08.2020)
13. Roverselli C. (2019) Pluralismo religioso e scuola pubblica in Italia: spazi per l'inclusione e questioni aperte. Journal of Educational, Cultural and Psychological Studies, 20. DOI: <https://doi.org/10.7358/ecps-2019-020-rove>
14. Scharer M. (2015) Learning religion” in the presence of the Other: provocation and gift in public education. The future of religious education in Europe. European University Institute, 45
15. Simic, J. (2009). Religions and Churches in Front of the Challenge of Globalization. Filozofska Istrazivanja, 29(4), 745-761.
16. Stoeckl K. (2015) Knowledge about religion and religious knowledge in secular societies: introductory remarks to the future of religious education in Europe. The future of religious education in Europe. European University Institute, 45 ISSN Online: 2312-5829 Educological discourse, 2020, № 4 (31)